

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsamt prövning av frågan om ett ökat stöd till viss mindre lönsam landsbygdstrafik i enlighet med vad i motionen anförts, samt

att till Bidrag till viss busstrafik (p. 60) för budgetåret 1962/63 anvisa ett anslag av 2 500 000 kr.

Stockholm den 23 januari 1962

Lars Eliasson

i Sundborn

Jan-Ivan Nilsson

i Tvärålund

Erik Grebäck

Arne Magnusson

i Nennesholm

Rune Gustavsson

i Alvesta

John Eriksson

i Bäckmora

Nr 96

Av herr Källstad m. fl., om anslag till försöksverksamhet med skol-TV, m. m.

(Lika lydande med motion nr 59 i Första kammaren)

Samtidigt som våra skolformer ligger i stöpsleven har behovet ökat av pedagogisk försöksverksamhet för att finna nya och effektivare vägar att stimulera elevernas intresse för studierna och att levandegöra deras innehåll. Också televisionen har engagerats i detta syfte.

TV är själv inne i en expansiv utveckling. Allmänhetens intresse i form av inköp av TV-mottagare och det allmännas insatser för utbyggnaden av TV-nätet ligger före TV-utredningens prognoser. Televerket räknar sålunda med att vid årsskiftet 1962/63 praktiskt taget hela landet kommer att vara täckt av TV-nätet. Den negativa attityd som från vissa håll mötte TV under dess första år har ersatts av ett ökat intresse för TV:s möjligheter. Det kan numera inte råda något tvivel om att TV kommer att få en allt större betydelse i kulturlivet.

För skolan liksom för det fria folkbildningsarbetet är det angeläget att knyta an till detta nya massmedium och komplettera de övriga verksamhetsformerna med de rika möjligheter att levandegöra skilda sidor i vårt kulturliv som TV erbjuder. Frågan hur detta skall ske har emellertid visat sig svårlöst. Här ligger många samordningsfrågor dolda. Problemen är också i hög grad av pedagogisk art. På vilket sätt kan TV bäst utnyttjas i undervisningen, så att insatser som krävs blir välmotiverade?

Sedan vårterminen 1961 bedriver Sveriges Radio försöksverksamhet med skol-TV för att närmare pröva TV:s möjligheter på det pedagogiska områ-

det. Samtidigt pågår undersökningar, bedrivna av skolöverstyrelsen, för att utreda effekten av skol-TV som hjälpmedel i undervisningen. Denna vetenskapliga undersökning beräknas inte vara klar förrän vid början av år 1963. Med stöd av uttalanden vid lärarkonferenser inom Sveriges Radios egen skol-kommitté och i de rapporter som vissa lärare regelbundet sänder in kan man dock redan nu säga att försöksverksamheten fått ett övervägande positivt mottagande. De traditionella hjälpmedlen anses i skol-TV ha fått ett värdefullt komplement.

Det synes oss därför angeläget att skol-TV tillförsäkras trygga arbetsvillkor för sin fortsatta försöksverksamhet. Med tanke såväl på den långsiktiga planering som är nödvändig i denna verksamhet — skolorna bör ha information före terminens början om planerade serier — som på de små personalresurser som står skol-TV till buds, är det ytterligt angeläget att skol-TV så snart som möjligt får besked om anslaget storlek under kommande verksamhetsår. Eftersom TV-budgeten i år kommer att behandlas först i samband med en särproposition, som kan väntas under våren, finner vi det befogat att bryta ut denna fråga ur sitt budgetmässiga sammanhang.

Sveriges Radio äskar i år för skol-TV ca 3,1 milj. kr. Förutom för den fortsatta verksamheten nödvändiga investeringar avser man att med det höjda anslaget kunna lämna den hittillsvarande begränsningen till högsta-diet och påbörja försöksverksamhet på mellanstadiet. Önskvärt vore att man också kunde inleda försökssändningar för gymnasiestadiet i t. ex. orienteringskurser i fysik eller kemi, vilket skulle ligga helt i linje med den s. k. glesbygdsutredningens intentioner.

Under försöksverksamheten är det naturligt att de flesta skolorna ännu icke har utrustats med TV-apparater. För att effektivt utnyttja de inspelade programmen bör inom Sveriges Radio skapas bättre möjligheter till uthyrning av kopior. Dessa kan utnyttjas på samma sätt som vanlig skolfilm. Inte minst TV-filmernas aktualitet gör dem till ett värdefullt komplement till skolfilmsbeståndet. Härigenom skulle också de schematiska svårigheter kunna undvikas som nu hindrar ett effektivt utnyttjande av skol-TV-sändningarna.

I sitt delbetänkande om Hjälpmedel i skolarbetet har den utredning, som tillkallades av Sveriges Radio för att belysa TV:s användning i undervisningens tjänst, framhållit skillnaden mellan skol-TV och skolfilmen. Det framgår därav att skol-TV inte kan ersätta skolfilmerna. Bl. a. framhålles att skolfilmen tillverkas med sikte på många års användning. Detta medger längre förberedelsetid med noggrannare redigering ur pedagogisk och konstnärlig synpunkt. Filmen kan dessutom visas i färg, vilket ännu inte är praktiskt möjligt med TV. Fortsatta insatser för att utveckla skolfilmsverksamheten är därför välmotiverade.

Redan vunna erfarenheter i Sverige liksom utomlands visar att skol-TV har kommit för att stanna. Problemen gäller vilken inriktning och roll den skall få i skolarbetet. Inför det kommande beslutet härom är det angeläget att försöksverksamheten får vidgas till nya områden. Det gäller också att stärka

den organisatoriska grunden för verksamheten, så att samordningsfrågorna löses och erfarenheterna ute på fältet blir allsidigt beaktade och utnyttjade på ett pedagogiskt riktigt sätt. Enligt vår mening bör skapas ett organ för samverkan mellan skol-TV å ena sidan och de centrala skolmyndigheterna och den pedagogiska expertisen å den andra.

Vi föreslår att Kungl. Maj:t efter förslag av skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning utser ett pedagogiskt råd till Sveriges Radios stöd i dessa frågor. Rådet skall en gång om året till Sveriges Radios styrelse, skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning avge en rapport om sin verksamhet.

Det fria folkbildningsarbetet berörs också i stor utsträckning av TV. Vi avser att i samband med den väntade särpropositionen beträffande TV-budgeten återkomma till denna synnerligen viktiga fråga.

Redan nu vill vi föreslå en utredning angående möjligheterna till och formerna för en försöksverksamhet med undervisnings-TV på det akademiska planet. Så kan t. ex. en medicinsk operations komplicerade förlopp närmare följas av ett större antal studerande med hjälp av TV. Förutom i sådan rent undervisande form kan TV utnyttjas i den högre utbildningen på så vis, att studerande som siktar mot att bli regissörer och skådespelare som ett led i sin utbildning får tillfälle att producera program för TV. Dessa och andra möjligheter att utnyttja TV i den högre undervisningen bör utredas, varvid också bör prövas om det i USA använda closed circuit-systemet skulle kunna utnyttjas i Sverige.

Med stöd av ovanstående får vi härmed hemställa,

1. att riksdagen måtte uttala att de av Sveriges Radio för budgetåret 1962/63 äskade medlen för fortsatt och utvidgad försöksverksamhet med skol-TV ställes till Sveriges Radios förfogande;

2. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte föreslå

a) att Kungl. Maj:t efter förslag av skolöverstyrelsen samt överstyrelsen för yrkesutbildning måtte utse ett pedagogiskt råd i syfte att bistå Sveriges Radio vid dess fortsatta handhavande av skol-TV,

b) att en utredning tillsättes med uppgift att undersöka möjligheterna för och utformningen av undervisnings-TV på akademisk nivå, varvid bör prövas möjligheterna dels att inordna dess program i de reguljära TV-programmen, dels att tillämpa det s. k. closed circuit-systemet.

Stockholm den 23 januari 1962

Bertil Ohlin

Sven Gustafson
i Göteborg

Thorvald Källstad

Henning Carlsson
i Huskvarna